

Előfizetési árak:
 egész évre 4 ft., felévre 2 ft.,
 negyedévre 1 ft.
 Egyes szám ára 8 kr.
 Hirdetések másoknál árák szerint.
 A lap megjelenik minden osz-
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
ENDRE JÁNOS

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Kezintek vissza nem adandók.

Kiadóhivatal: Árpád-ut 20.
 Hova a lap anyagi részét illető köz-
 lemények és előfizetési penzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVŰ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Előfizetési felhívás.

Lapunk most november hó 1-én, ez idei évfolyamának utolsó negyedébe lép, mely alkalmommal kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetést minél előbb megújítani sziveskedjék.

Lapunk előfizetési ára:

egy évre... 4 ft.,
 fél évre... 2 ft.,
 három hónapra... 1 ft.,

mely összeg a lap kiadóhivatalába,
Fuchs Antal könyvnyomdájába, **Ujpest,**
Árpád-út 20. szám küldendő.

Hazafias tisztelettel:

a „Közérdek” szerk.- és kiadóhivatala

Ujpest község vizellátásáról.

Irta: Körösi Lajos.

III.

Azon hajmeresztő bécsi pestis esetek alkalmából is, mely ma borzalommal és félelemmel tölti el egész Európát, ha végig tekintünk Európa orvosi kapacitásainak véleményén, rögtön szembe fog tűnni, hogy majdnem egyedüli legfőbb orvosszerül a tisztaságot ajánlják. És itt idézzük Korányi tanár előadásából szószerint a következőket: „A pestis úgy mint a kolera a szennyben és nyomorban fejlődik és szaporodik. *Köztisztaság* enyhíti nyomorúságon, ez neki a legfőbb ellenszere. Anglia nem fél a pestistől, mert e tekintetben feladatainak nagy mértékben eleget tett. Képzett orvosok, kötelességértő hatóságok, a közegészségügyi követelések kielégítése, ezek adják a biztosítékot az aggodalmak ellen”. Ennélfogva nyilvánvaló hogy az általam másodsorban felhozott levegő és talaj tisztántartása egyik

legfőbb tényezője egészségügyi viszonyainknak, úgy hogy az arra vonatkozó berendezések nem csekélyebb fontosságúak magánál a vízvezetéknel, sőt közöttük igen szoros kapcsolat is van.

A levegő tisztán marad, ha bűzös, rothadó anyagok vagy bűzös kigőzölgések közelben nincsenek, ha az utcák rendszeresen öntöztenek és a csatorna bűzelzáró készülékek is megfelelően vízzel tápláltnak.

Látjuk tehát, hogy mi mindenre kellene nekünk és volna jó nekünk a jó víz, ha volna. — mert sajnos de való, hogy a mi kevés volt, azt is elvitte kutyáinkból a főváros, úgy hogy igen sok házban nincs annyi víz se, a mennyi a rendes házi szükségletet kielégítené, hogy jó vizünk nincs, azt az előzőleg leírtakból láthatjuk, a legtöbb házban úgy akarnának segíteni, hogy évről-évre mélyítik a kutat, áldoznak rá százakat, meg ezeket és még sincs víz.

Vízvezeték tehát Ujpestnek!

És ennek létesítésénél pedig mintegy irányelvül kell vennünk azt, hogy jó és egészséges vizet olcsón állítsunk elő, lehető bőségben.

A vízvezeték készítése előtt körültekintő környék tanulmányt kell meg-ejteni, hogy a fenti követelményeknek mentől jobban megfelelhesünk, hogy 1. nyílt a földszin felületén fellépő források foglalása és bevezetése által (ilyenek a hegyi patakok is)!

2. általaj vagyis mély forrásvízzel és

3. szűrt folyóvízzel láthatjuk-e majd el legelőnyösebben a községet!

Azután természetesen az élvezetre alkalmas voltát kell megvizsgálni; e tekintetben érdekes, hogy azon víz, mely vegytani szempontból a legtisztább t. i. a destillált víz és az ehez közel álló hó és esővíz, élvezetre nem a legjobb, sőt nem jó ízű, míg a jó ízű ivóvizek korántsem vegytiszták.

Hogy olcsó lehessen a vízbeszerzés erre ajánlatos volna a következőket is szem előtt tartani:

1. ha léteznék a környéken a községnél magasabban fekvő bővízű hegyipatakok, akkor a költséges gépek fölöslegessé válnának és ezért ez volna legjobb és legolcsóbb;

2. ha ez nincs, úgy kombinált vízművet és villamvilágítási telepet tervezünk, melynek gépei nappal a megfelelő vizet szállítanak, éjjel pedig villamos világítás előállítására, a dinamó gépek hajtására használnak fel.

Az én nézetem általában az, hogy a vízvezeték építése a községnek tulajdonképpen nagyon csekélybe, sőt kedvező körülmények között viszonylag, úgy szólván semmibe sem fog kerülni.

Erről bővebben máskor.

KÖZSÉGI ÜGYEK.

A községi képviselőtestület — mint lapunk múlt számában jeleztük — e hó 21-én közgyűlést tartott.

A jegyzőkönyv felolvasása előtt Zsoldos János főjegyző előterjeszti Mady Lajos helyes és indokolt indítványát az Árpád-utnak használható állapotba való helyezése iránt, s hogy intézkedjen a községi előjárás, miszerint a megye az Árpád-ut átvételére, illetőleg annak beburkolására kötött szerződés sorsát valahára döntse el. (Bizony ideje volna már, de mi az ilyen késedelmeket megszoktuk már a vármegyétől. Szerk.)

S ennek oka, mert a termelés eszközei, a tőke nem az egész helyesen gazdálkodó község, de egyeseknek hatalmában van. — Am abban a pillanatban, midőn a termelés centralizációjával a község kezébe veszi annak eszközeit is, — a magántőke helyébe lép a *kollektív tőke*, a magánérdekű, a többtermelő rovására történő termelés, vagyon szerzés helyébe a közös gazdálkodás, közös érdek, az emberi munkásság szociális szervezése.*)

A szocializmus jellemző vonása, hogy mindent a *közre* bíz, az egyénre csak a kiszabott feladat teljesítését.

Míg a mai közgazdaságban az egyén, a vállalkozó számítja ki, mennyit termeljen, milyen a fogyasztók szükséglete és ha számításában hibázik, munkájának, jóságainak nagy része czelszerűtlenül elpazarlódik, sok esetben egészen tönkre megy, addig a központból irányított gazdálkodás, a szükségletek és a helyes termelési mód előleges, pontos megállapítása mellett a válságok és a munka elfecsérése megszűnik. S minthogy ekkép a centralizált termelés és az előleges számításnál fogva a gazdálkodás menete nyilvános, megszűnnek a mai harezhoz hasonlatos *szabad verseny*, mely a szocialisták szerint a legviszásabb, a legnagyobb hátrányokkal járó jelensége a moderna gazdálkodásnak.

*) A földi javak közösségére való törekvést már Rousseau hangoztatja: La terre n'appartient à personne, les fruits à tous.

A szocializmusról.

Irta: Deutsch Jenő.

A szocializmusról írni, mint minden alapos reformról, mely régi, megszokott intézményeinkkel, viszonyainkkal ellentétben áll, különösen olyan községnek, mely közvetlenül nincsen érintve, hogy e témával foglalkozzék, meglehetősen háládatlan feladat.

Ehhez járul még az érdeklődés mai iránya, mely a politikát, az irodalmat, a jogi s orvosi tudomány jelenségeit sokkal inkább felkarolja, mint a jelentőségben első helyen álló, a társadalmi élet fejlődésében legnagyobb szerepre hivatott gazdasági kérdéseket.

Pedig csak végig kell mennünk ragyogó, gazdag fővárosunkon s aztán a szürke, gyári külvaros sivar falai között, kezünkbe kell csak vennünk egy, a mai állapotokkal foglalkozó komoly tartalmú cikket, hírlapot vagy tudományos munkát, láthatjuk, megismerhetjük azt a helytelen szocialis életet, azt a bántó, igazságtalan osztálykülönbséget, azt a számos szenvedést, bajt, érdeksürlődést, melyet a mai ismeretekben magas fokon álló, politikailag, erkölcsileg fejlett, felvilágosodott emberiségünk megtűr.

Van ugyan egy új rendszer, mely azon belátáson alapulván, hogy e bajok orvossága az emberi létszükségleteknek a mainál teljesebb, rendszeresebb, *czelszerűbb* fedezése legyen, át kell az egész mai közgazdaságot ez irányban alakítani; vannak ugyan olyanok is, a kik legjobban érzésvén a mai helyzet nyomását, a már kialakult tudományos, transformáló rendszert a gyakorlati életben megvalósítani készek, ámde ettől a rendszertől, melynek neve *szocializmus* és hivatól a szocialistáktól felt a társadalom conservatív eleme, nem érdeklődik irántuk, magával a rendszer tartalmával is kevesen vannak tisztában.

Ehelyütt ama szempontokat kísérem meg feltüntetni, melyekből a szocializmus által teremtett, nagy gazdasági reform kiindul.*)

Az átalakulás első sorban a *termelésre*, annak mennyiségére, helyére és módjára vonatkozik.

A mai termelés, dacára a fejlettség magas fokán levő közgazdaságnak, nagyon szakadozott, elszórt, nem hozza meg a jóságok oly nagy mennyiségét, melyet a föld kellő kihasználása, az óriási parlagon heverő területek művelés alá vételével, a helyes lokalizáció mellett meghozhatna.

*) E szempontok ismertetésénél alapul vettem a kiváló magyar szociológus, Pikler Gyula dr. előadásáról vett jegyzeteimet és Schaffle Albert művét: „A szocializmus lényege.”

A közgyűlés azt határozta, hogy hozzájárul Mady Lajos indítványához és küldöttséget küld a megyéhez.

Ezután dr. Seligmann Jenő a rosszul égő gázlámpák és a villamoskocsik túltöltöttsége tárgyában interpellálja az előljárókat.

Zsoldos János főjegyző azt válaszolja dr. Seligmann Jenőnek, hogy a gáztársulattal szemben az előljáróság a szerződés értelmében kötve van, míg a villamos-vasút vonala a főváros területén van, az előljárósnak nincs joga ebbe beleavatkozni. A választ a közgyűlés tudomásul vette.

Most Hevesi Vilmos felolvasta a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Ezután Zsoldos János főjegyző felolvasta a megyei törvényhatóság határozatát, az új községhez építése ügyében, melynek értelmében az új községhez tervei és költségvetése újból (Már hányadszor? Szerk.) telterjesztendő a megyéhez.

Továbbá Zsoldos János főjegyző előterjeszti, hogy az előljáróság a fogyasztási adó berletre vonatkozó szerződést a pénzügyminiszteriummal a községre nézve kedvezően megkötötte. Ez ügyben Volfner Tivadar orsz. képviselőnek és Zsoldos János főjegyzőnek nagy érdeme van, a miért is a képviselőtestület mindkettőnek köszönetet szavazott.

Ezután a váci-ut csatornázása, valamint több utcának jókarba való helyezése határozottat el, mire a közgyűlés veget ért.

A képviselőtestület szombaton folytatott gyűlésen letárgyalta a költségvetést, melylyel azonban jövő számunk vezercikkében fogunk foglalkozni.

Heti tájékoztató.

Október 31 nap.

27. csütörtök. Szabina. Bazaine kapitál seregével 1870. A nemzeti színház megnyitása 1837.

28. péntek. Sim. Juda. Baró Bánffy Dezső magyar miniszterelnök szül. 1843. Kolumbusz Kristóf megerkezett Cuba sziget felső végére. 1493.

29. szombat. Zenobius. Steindl Imre az új országhoz tervezője szül. 1839.

30. vasárnap. Kolozs. Lotze Rudolf, nemet bölcsész szül. 1817.

31. hétfő. Farkas. Luther kifüggeszti a 95 tételt a wittenbergi egyház ajtaján 1517.

November 30 nap.

1. kedd. Mindszent. Canova Antal olasz szobrász szül. 1557.

2. szerda. Halottak napja. Ulfilas, a gothok apostola megh. 381.

H I R E K.

Tisztelges Volfner Tivadar orsz. képviselőnel A fogyasztási adóberlet elnyerése érdekében kifejtett fáradozásait méltánylandó, a közgyűlés előljáróság és képviselőtestület tagjai f. hó 25-én délután tisztelgtek Volfner Tivadar országgyűlési képviselőknél, annak

Es itt mutatkozik az újjászervezés szükségese a munkásosztályon, a lőkevel nem rendelkező, tehát versenyezni nem képes proletariátus sorain kívül: az ipar és kereskedelem versenyző képviselői körében. A mai versenyben az a győztes, az mutat fel eredményt, az szerez vagyont, a ki a lehető legjobbat produkálja a legolcsóbban, a legkisebb áldozattal.

Am maga az áru, a produktum ma nem elégséges a harcra vonuláshoz: egy nagy szervezet, szükségletek fedezésére közvetlenül mint se tevő emberhad, áldozatokkal járó berendezések, melyeknek a mai reklám olykor hallatlan peidait adja, szinte elmaradhatatlan járuléka a termelés érdemleges munkájának.

Maguk a termények a piacon konkurálnak, a jobban termelt készáru elkergeti a rosszabbat s az utóbbira költött befektetések a rájuk pazarolt munka kárba vész.

Újabb találmányok, felfedezések, újabb kereskedelmi utak nyílása, melyek új termelési irányokat képviselnek, régebbi irányok, régebbi előnyök, régi javak pusztulását jelentik.

Ennek dacára a szocializmus nem akarja a versenyt eltörölni, csak szemben a mai piacci készáru-versenynyel előlegessé, a ma titokban tartott előállítási módokat nyilvánossá tenni.

budapesti lakásán. A megjelentek nevében Illek Vincze rom. kath. esp. plebános üdvözölte képviselőket és köszönetet mondott neki a fogyasztási adóberletnek előnyös ár mellett való kieszközöléséért. Képviselőnk maga viszonzulásában elhatározta, hogy a mit ez ügyben tett, azt kötelesség-erzéből s főképp a község iránt táplált igaz és őszinte ragaszkodásából tette. A megjelenteket aztán barátságos uzsonnára hívta meg orsz. képviselőnk!

— Az ingyenes népszerű előadások rendezése céljából ma délután fel 5 órakor a polg. leányiskola tanástermében alakul meg a helyi bizottság. Az ügy, melyet lapunk és a »Társadalmi Lapok« már említettek nagy visszhangra talált az egész községben és számos buzgó hívót nyert meg. A bizottság mindent el fog követni, hogy az előadások érdekében, az utána következő hangversenyek pedig előkelő közreműködők közreműködésével minél élvezetesebbek legyenek. Az előkészítő bizottság a helyi bizottságot a következőképpen fogja megalakítani: elnök: Czípauer János, alelnök: Illek Vincze, titkár: Endre János, pénztáros: Földes Károly, ellenőrök: Pótz Mihály, Friedrich Vendel. Bizottsági tagok: Benedek Samu, Brankovics György, Boda Aladár, dr. Boros Mór, Busfi István, Csepreghy Pál, Deutsch Zsigmond, Fuchs Antal, Geduly Lajos, Gosztonyi József, Greizinger István, dr. Hedervári Ernő, Kiss Béla, Kőrözy Lajos, Köver Sándor, Lindt János, Mady Lajos, Spitzer Mór, Szőnyi Rihárd, Sonnenfeld Adolf, dr. Venetianer Lajos, Weisz Mór, Zsoldos János. — E napokban alakul meg a helyi bizottság is, mely a »Nemzeti Szövetség« újpesti helyi bizottsága kebeléből fog választani.

— A királyné szobrára az újpesti áll. polg. leányiskola a következő adományokat küldte be a »Budapesti Hírlap« szerkesztőségéhez: az I. a) osztályból Kiss Etel gyűjtését 5 frt 20 krt., az I. b) osztályból Szukováthy Iona gyűjtését 5 frt 58 krt., a II. a) osztályból Juhász Ida gyűjtését 4 frt 19 krt., a II. b) osztályból Lusztig Emma gyűjtését 5 frt 4 krt., a III. a) osztályból Elefant Józsefné gyűjtését 2 frt 10 krt., a III. b) osztályból Bauer Soma gyűjtését 2 frt 32 krt., a IV. a) osztályból Erschinger Janosné gyűjtését 10 frtot, a IV. b) osztályból Gallauner Anna gyűjtését 4 frtot, összesen 38 frt 43 krt., a mely összeget a »Budapesti Hírlap« keddi számában nyugtázott is.

— A polg. leányiskola növendékei és II. Rákóczy Ferencz fogsága Az újpesti polg. leányiskola IV. osztályú növendékei, jobban mondva önképzőkörre, múlt vasárnap délután Lusztig Emma, az önképzőkör vizalmi bizottságának elnöke, valamint Gallauner Anna és Erschinger (Endre) Janosné tanárnők vezetése mellett megleltették a nemzeti színház délutáni előadását, mely alkalommal II. Rákóczy Ferencz fogsága került színre. Ez a jeles dráma igen tanulságos volt, szívébe véste minden növendék hazánk történelme

Igy a tehetségeknek, a jobb előállítási, technikai módok feltalajának is alkalmuk nyílnak eszméiket az emberiség, a köz javára ervenyésíteni. Ezek azután központi jutalmazásban részesülnek, a mely jutalmazás azonban nem lehetne olyan nagy, mint a jövővel, melyet ma egyesek a maganspekulációból szereznek, mert ezáltal veszélyeztetve volna a gyengek, a kevésbé tehetségesek letéle.

A szocializmus a társadalom minden tagjának fennmaradását biztosítja, de nem mint ma a munkaberendezés alapján, de a közösen termelt központilag a szükségletek mértéke szerint a meghatározott javak igazságos, arányos elosztásával.

Ennek a társadalomnak minden tagja munkára, új javak termelésére fog igyekezni, mert csak így biztosíthat magának jövedelmét, míg a lustákat a köz kényszerítő hatalma a mai katonáskodási kényszerhez hasonlóan munkára kényszeríti.

A megosztásról s a szocialisztikus közgazdaság részletes rendszeréről, annak iródalmáról és történeti fejlődéséről az idevágó tudományos munkák bőven és behatóan foglalkoznak.

En csupán jelezni kívántam az ösvényt, melyet a modern szociológia a társadalom nagy reformja iránt érdeklődőnek kijelöl.

e korszakának dicső momentumát. Ha van színmű, úgy ez az, mely képes a növendékek szívében a honszerelmet imadásig emelni: a mellett bő alkalmunk nyílik a színművészet remekét benne megismerni. Különben ez Wlassics Gyula dr. közoktatásügyi miniszternek is intentioja. Meg kell ismertetni a növendékekkel a hazai művészetet, be kell vezetni a társadalom mai magas igényeinek megfelelő követelményeibe a növendékeket. Ezért csak üdvözöljük helybeli polg. leányiskolánk azon buzgó tagjait, kik időt és fáradságot nem ismerve minden idejüket a leánygyermek helyes nevelésének minden oldalú kiképzésének szentelik.

— Halálozás. Schwarcz Mór újpesti vétéran tanítót súlyos csapás érte. Nejeinek halála megszakította a boldog házasságot, mely 47 évig tartott. Schwarcz Mór elvesztette eleve párját, mely 54 evi tanítókodásának megédésitette javarészből azokat a keserves perczeket, melyek e rögös pályán nap-nap után felmerülnek. Ő volt vigasza és öröme küzdelmes életében és most ez a kitűnő tanító, a kinek fáradságos munkáját csak neje tudta megbecsülni, özvegyen maradt. A megboldogult e hó 22-én 69 éves korában lehelte ki drága életét, kinek áldott tetemét az egész község színe-jávanak nagy részvétele kíserte örök nyugalomra. Áldás és béke lebegjen porrai fölött!

— Lőrinczy Erzsike sikerei. Tudvalevőleg Lőrinczy Erzsike, Monory Sándor színtársulatánál működik Gyergyo-Szentmiklóson. Most a mi örömiünkre arról értesülünk, hogy a mi művésznőnk az ottani közönség a legnagyobb kitüntetésben részesíti. A »Gyergyi Hírlap« ezen előkelő erdélyi lapársunk Lőrinczy Erzsike szerepléséről a következőket írja: Lőrinczy Erzsike a szép »Niobe« — annak előre becsatása mellett, hogy minden szerepében szépen és jól alakít — a »Folt«, a mely tisztit ezimű drámában, mint »Matilde« valóssággal elragadta az intelligens közönséget, s az egyes kiválóbb jelenetek alkalmával, valóságos tapsvihar jutalmazta a művésznő fáradozását. Ezekért a szép sikerekért küldjük szívvelyes üdvözlésünket a művésznőnek.

— Helyiségváltozás. Az újpesti kereskedő és iparos ifjak önművelődési köre helyiséget a »Nemzeti« kavaházba tette át.

— Nyilvános nyugtázás és köszönet. Az újpesti gyermekbarát egyesület f. evi szeptember 9-én tartott hangversennyel összekötött táncvizsgalomban alkalmával felülvezetésekért és tisztelet-jegyekért befolyt: Volfner Tivadar, Volfner Nándor, Hazai aszfalt részv. társ. 20 — 20 frt, Újpesti izr. hitközség, Volfner Lajos 10 — 10 frt, Weisz Mór, Weisz Adolf, Schreiber Gyula, Erben Samu, Volfner József, Volfner Gyula, Újpest közgyűlés előljárósa, dr. Eisner Simon, Reisz David, Sonnenfeld Lina és fia, Hochbaum Jakab, Ladanyi Zsigmond, Újpesti takarékpénztár, Ehrenwald Vilmos, Újpestvidéki takarékpénztár, Winternitz Gyula, Kohn és Fried, Kollar Ferencz, gróf Károlyi Sándor, Egyedi Lajo, Keramia gyár, dr. Venetianer Lajos, Közművelődési kör, Deutsch Zsigmond, Klein Ignacz, Szél Manó, Lippner Ede 5 — 5 frt, dr. Kiss Sándor, Zsoldos János, Weisz Leo, Hadt József, Leiner József, Fuchs Henrik, dr. Pálhá Gyözö, Társas kör, Körösi Lajos, dr. Seligmann Jenő, dr. Lichtmann Henrik, Lindt János 3 — 3 frt, Fürst Gerson 2 frt 50 kr., Leiner Simon, Link Bernát, Spitzer Mór, Halamasek Tivadar, Kárpáti János, Sonnenfeld testvérek, Fornheim Zsigmond, Kereskedelmi bank, Ehrenwald László, Kerekpár egyesület, dr. Fuchs József, Schwacz Jakab, Boch Mór, May Ottó, Steininger Gyula, Halmágyi Róza, Janovitz J., Rohheim Károly, Hoffmann Miksa, Heisler Samu, 1. Friedmann Ármán, dr. Führer Simon, dr. Herzfeld Soma, 2. Friedmann Ármán 2 — 2 frt, Fornheim Izidor 1 frt 50 kr., Gallauner Luiza, Leiner Fülöp, dr. Feldmann Gyula, Csepesányi Béla, Kozma Farkas, dr. Boros Mór, Földes Károly, Kunt N., Honneger Vilmos, Mandl és Fried, Breitner és Hirtenstein, Lichtenstein Lipót, Ehrlich Ármán, Klein József, Fornheim Izidor, Halamasek Tivadar, Lichtenstein Ignacz, Némethy István, Frey Gusztáv, Tuchmann Lipót, Zweig Adolf, Deutsch Antal 1 — 1 frt, Brück N., Mayer N., Weisz Ferencz 50 — 50 kr., Holzapfel N., Schön N., N. N. 10 — 10 kr. Fogadják a nemes szívű adakozók, valamint a jegyelárusítással fáradozók ez uton is az egyesült hálás köszönetét. A választmány.

— **Ujenczösszeírás.** A vedtörvény és az ahhoz kiadott utasításokhoz képest ezennel felhívotnak az 1878., 1877. és 1876. években született hadköteles egyének, hogy összeírásuk végett *f. é. november hó 1-től november 30-ig* a közseg közigazgatási jegyzői irodájában, munka- vagy cseledekönyv, avagy egyéb igazolvánnyal jelentkezzenek. Ha az ujenczköteles állandó tartózkodási helyéről ideiglenesen távol van, s ezáltal vagy betegségénél fogva, szóval vagy írásban jelentkezni akadályozva lenne, a jelentkezést a szülők, a gyám vagy más meghatalmazott által is megtehető. A ki ezen jelentkezést, anélkül hogy legyőzhellen akadályok hátráltatták volna elmulasztja, kihágást követ el és 5 frttól 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig *1 naptól 10 napig* terjedhető elzárással büntetettik. Ezuttal figyelmeztetjük a hadköteleseket, hogy a vedtörvény a papjelölteket és papövendékeket, a tanítójelölteket és tanítókat, az öröklött mezzei gazdaságok tulajdonosait és a család-gyámolítókat azon kedvezményben részesíti, hogy alkalmasságuk esetén is csak a póttartalékba soroztatnak be, a kinek tehát ily czímen a törvény ezen felsorolt kedvezményeinek egyike vagy másikára igénye van s azt érvényesíteni kívánja, kellőleg felszerelt kérvényét a jelentkezés alkalmával nyújtsa be. — *Ez áll azokra is, a kik az egyévi önkéntességre igényt tartanak.* — Azon idegen illetőségű hadkötelesek, a kik szerényebb anyagi helyzetüknél fogva haza nem utazhatnak s így Vácztól, illetve utóállítás utján Budapesten kívánják magukat soroztatni, kellőleg felszerelt kérvényeiket jelentkezésükkel egyidejűleg, de *legkésőbb f. é. november 30-ig annál bizonyosabban nyújtsák be, mert a határidőn túl ilyenmű kérvények el nem fogadhatók.* Megjegyeztetik végül, hogy a jelentkezési kötelezettségnek, valamint általában a vedtörvényből eredő kötelezettségeknek elmulasztása ezen felhívásnak, vagy a vedtörvényben megszabott kötelezettségeknek nem tudása által ki nem menthető.

— **A szülők öröme.** Több szülő értesítése szerint a polgári leányiskolában tavaly Juhász Ida kezimunka tanítónő, a gyermekekkel otthon készíttette a kezimunkát. Ez nemcsak azért nem volt helyes pedagógiai elv, mert a gyermekek nem szereztek ügyességet a kezimunkában, hanem a szülőknek nagy anyagi áldozatába került. Ezért most a szülők nagyon örülnek, hogy Szukováthy Ilona tanítja a kezimunkát, mert ez tavaly az ipartanfolyamon fenyesen bebizonyította, hogy miként kell a kezimunkát szakszerűen tanítani.

— **Letartóztatott magánhivatainak.** A rendőrség — mint a napilapok írják — Pfuhl Agoston szilvasbahi születésű 38 éves nős magánhivatalnokot, a ki az ujbudai Könyves Tóth Zakariás kótrógyáránál mint könyvelő es penztárnok volt alkalmazva, letartóztatta. A cég Pfuhl ellen ugyanis 1728 frt elikkasztása és okirathamisítás miatt panaszt tett a rendőrségnek. Pfuhl a kihallgatás alkalmával beismerte az okirathamisítást, az elfűnt pénzek elikkasztásáról azonban nem akar tudni. Azt mondja, hogy a pénzt egy őrizetlen pillanatban valaki a pénztárból ellopta. A hamisítást úgy követte el, hogy különböző czegeknek régi, illetve előző években kelt nyugtáin az evszámot 1898-ra javította és a könyvelésnél a nyugtázott összegeket úgy szerepeltette, mintha azokat most fizette volna ki. A rendőrség folytatja ellene a vizsgálatot.

IRODALOM.

Örök naptár. Sok kísérletezés után végre egy igazán praktikus örök naptárt sikerült szerkesztenie Bacso Ferenc fővárosi állami tisztviselőnek. Elterőleg az eddigi komplikált szerkezetű és használhatatlan örök naptáraktól ennek szerkezete éppen olyan, mint egy közönséges naptár, tehát mindenki által, minden esztendőre közönséges naptárként használható. Aki egyszer megveszi e könyvet, örökre ellátja magát naptárral, de kezében bírja egyidejűleg az összes elmúlt évek naptárát is. Megfigyelhetjük ezekből naptárrendszerünk különféle változásait, a mi bizonyára mindenkire nézve fölötte érdekes és tanulságos dolog, a mikor tetszik, rányithatunk egyszerre születési évünknek vagy más emlékezetes évnek naptárára s érdeklődéssel szemlélhetjük, hogyan estek azon évben

a hétköznapok és ünnepek; feltárja e mű előttünk a múlt és jövő képet s így a legkényelmesebben tehetünk belőle naptári megjelöléseket úgy a multa, mint a jövőre nézve, a mi különösen hivatalokban es irodákban rendkívül becsesé teszi ezt a naptárt. Külső alakja is méltó lesz belső tartalmához, a mennyeiben díszes kiállításban, pompás színnyomatú czimképpel jelenik meg a könyvpiacra. Ára mindennek dacára csak 1 frt, s a kik közvetlenül a szerzőnél rendelik meg a pénz előleges beküldése mellett, mindazok bermentes ajánlott postai küldéssel kaphatják kezhez azonnal a megrendelés beérkezése után. A szerző czíme: Bacso Ferenc állami tisztviselő, Budapest, VIII. k., József-utca 54. szám.

MŰVÉSZET.

Az évről-évre sikereken mindig növekvő népszerű kamara-hangversenyek most november hó 6-án kezdődnek a Royal-szálloda dísztermében. Ezeket a Grünfeld V., Berkovits L., Riedl N. és Bürger Zs. vonósnegyes társulat rendezi nyolcz vasárnapon át, mindig délutáni fel 5 órakor. Közreműködnek még: Abrányi Margit operaénekessé, Adler Vilma zongoraművésznő, Diósy-Handel Berta operaénekessé, Kelen Ida zongoraművésznő. Sauer Emil zongoraművész, Schütt Ede zeneszerző, Szendy Árpád zeneakadémiai tanár és Takács Mihály operaénekes. Ebből a fényes névsorból látjuk, hogy ezek a kamara-hangversenyek nagyon fényeseknek ígérkeznek és kiváló művelészetet helyeznek kilátásba, a mit az érdekes műsor nagyban fog emelni. Ujpest művészkedvelő közönsége eddig is mindig nagy érdeklődéssel vett részt e hangversenyeken, de az idén ez az érdeklődés még jobban fokozódott. Az összes előadásokra szóló bérletjegyek 10 frtjával, valamint az egyes hangversenyekre szóló jegyek is Rózsavölgyi és Társas, és kir. udvari zeneműkereskedésben váltathatók, Budapest, IV., Kristóffy.

33148 Ujpest község előljárósága.

k. l. 1898.

Árlejtési hirdetmény.

Ujpest község előljárósága ezennel közhirre teszi, hogy a község utcaizvilágítására **1898. évi november hó 15-től 1899. évi november hó 15-ig szükséges, mintegy 100-120 hordó (130-140 métermáza) elsőrendű, hazai gyártmányu petroleum szállítására nézve**

f. é. november hó 7-én, délután 3 órakor Ujpest községvárosánál nyitványos szobelt árlejtés fog tartatni.

A feltételek a következők:

1. Az árlejtésben részt venni kívánók tartoznak az árlejtés megkezdése előtt 300 frt bánatpénzt az árlejtést vezető községi bíró vagy helyettese kezéhez készpénzben letenni.

2. A petroleum az 1898-1899. év folyamán a szükséghez képest lesz szállítandó.

3. A legelőnyösebb ajánlattevő bánatpénze visszatartatik és mint óvadék 500 frtra lesz kiegyeztetendő.

4. A szállítási szerződés, melynek helyegkölségét a szállító viseli, egy év tartamára költetik meg.

5. A községi képviselőtestület jóváhagyása kikötöttik.

Ujpest, 1898. évi október hó 26. án.

A községi előljáróság.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy **f. é. november 1-től** fogva a volt „Közmuvelődési kör” helyiségeit **lakodalmakra, bálókra, gyűlésekre és egyéb alkalmakra olcsón átengedem.**

Katz Antai (2)

a „Széchenyi kávéház” tulajdonosa.

Ujpesten,

József-u. 3. sz. a. házban több üzleti helyiség, valamint nagyobb és kisebb lakások azonnal kiadók.

Kályhák (külső mintá teremben) és kályhasze-
vek a legnagyobb választékban, a legolcsóbb
árban kaphatók:

Sonnenfeld Lina és fia vaskereskedésében.
Főútel; István-tér.
Arpád-ut 20—22. Ujpest,

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké.

Ára darabonként 3 frt.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös oráláncz 60 kr.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállítás-on kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbelegéstől megment. Tartós és penzt megtakarító. Darabja 3 frt.

A penge *** esillagos aczélból és a többi részei alpaccából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető: (5)

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

Ruszt borozó Ujpesten.

Jókai- és Mária-utca sarok.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, miszerint a bőséges szűret küszöbén abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy valódi sajáttermesű ruszti fajboraimat **október hó 1-től fogva** állandóan az eddiginél jóval lejjebb szállított áron mérhetem.

Árjegyzék: (4)

Rusztii siller literje 40 kr
» » vörös burgundi literje 40 »
» » fehér asztali literje 50 »
» » fehér peccsenye literje 60 »

Hirdetések

és

nyiltterek

olcsó díjazás mellett felvétetnek e lap kiadóhivatalában Arpád-ut 20.

Legfinomabb Princesse levélpapírok diszes dobozokban,
elegáns emlékkönyvek és fényképalbumok,
japán **szobadisszítések** u. m. legyezők, ernyők,
fényképtartók,

továbbá **nagy választék**, levél- és írópapírok, írógar-
níturák, rajz és festőszerekből. Legújabb kiadású képeskönyvek
és ifjúsági iratok,

üzleti könyvek és mindennemű nyomtatvá-
nyok diszes és szabatos kivitelben.

SCHÖN BERNÁT

könyvkereskedő, papír- és nyomtatványszállító

Ujpest, Árpád-ut 15.

Fióközlet: István-tér és templom-
utca sarkán.

10

Telefon 19—95.

Reggelig nyitva!

Telefon 19—95.

É r t e s í t é s.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, hogy Ujpesten, Árpád-ut 48. szám alatt levő

Pannonia kávéházamat

a mai kor magasabb igényeinek teljesen megfelelőleg **átalakítottam és azt f. hó 3-án ünnepésyesen megnyitottam.**
Nem kíméltem sem költséget, sem fáradságot ezen nagyobb szabású átalakításnál, nem feledve azt, hogy a n. e. kö-
zönség mind e mai napig jóindulatával és b. pártfogásával támogatott. Főtörekvésem oda irányult, hogy izlésesen berendezett he-
yiségeimmel, jó tekeasztalokkal, bel- és külföldi hírlapokkal, kitűnő italokkal, pontos kiszolgálással stb. nagyrabecsült vendégeim-
nek b. meglegedését kiérdemeljem.

*Együttal bátorkodom igen t. vendégeimnek b. tudomására adni, miszerint abba a kellemes helyzetbe
jutottam, hogy szerencsém volt*

nagyváradai Csillag Izsó

*hírneves primást megnyerni, ki 10 tagból álló zenekarával, személyes vezetése alatt, naponta 8 órától üzlet-
zártáig*

H A N G V E R S E N Y E Z.

Azon reményben, hogy mindezek által igen tisztelt vendégeimnek kellemes szórakozást nyújtó esteket szerzek,
becses pártfogásukat továbbra is kérve, mély tisztelettel

☞ Kerékpárosok találkozása. ☜

Feldmann József
a »Pannonia« kávéház tulajdonosa.

Kitűnő szellőztető

Buffet.

Chambreé Separée.